

случаи, когда лицо уже ранее привлекалось к ответственности за совершение преступлений («уже обвинялось») или просто два или более раза совершало преступление, не будучи привлеченным к ответственности ни за одно из них.

Следует отметить, что повторение преступлений оказывало влияние на уголовную ответственность лишь в строго ограниченном перечне случаев - только при совершении отдельных видов хищений (разд. XIV, арт. 22), сводничестве (разд. XIV, арт. 31).

Подводя итог вышеизложенному, следует отметить, что законодательство феодальной Беларуси уже содержало нормы, повышающие уголовную ответственность за совершение нескольких преступлений. Совокупность преступлений (как реальная, так и идеальная) использовалась законодателем в качестве признака ряда составов преступлений. Квалифицирующими признаками отдельных преступлений выступал факт повторного их совершения. Данные обстоятельства свидетельствуют о том, что законодатель сознавал повышенную общественную опасность совершения одним лицом нескольких преступлений и стремился усилить ответственность в случаях их совершения.

Исторический анализ проблем уголовной ответственности при множественности преступлений, в первую очередь, необходим, чтобы использовать накопленный опыт правового регулирования отношений, возникающих в связи с совершением лицом нескольких преступлений.

ЭВАЛЮЦЫЯ КРЫМІНАЛЬНАГА ПРАВА БЕЛАРУСКОЙ ССР У 1920-я гг.

С. А. Гур'еу,

Беларуск дзяржауны утвєратэт

З прыходам на тэрыторыю Беларум савецкай улады усе старыя законы, яшя не адпавядалі савецкаму ладу, бы ^ адменены. Дарэвалюцыйнае крымшальнае права амаль спышла сваё ^наванне, у краше усталявалася беззаконне. Крымшальна-прававому рэгуляванню у той час была уласцва стуацыйнасць, суддзі кіраваліся у першую чаргу «рэвалюцыйнай правасвядомасцю і сумленнем», а таксама шматлікімі актамі дзяржауных і партыйных устаноу [1, с. 171].

У 1922 г. прымаецца Крымшальны кодэкс (КК) РСФСР, яш адразу ж пачау дзейшчаць у БССР. Прыняцце яго стала важным крокам па усталяванш савецкай законнасці. Кодэкс абагуліў крымінальна-прававы досвед першых гадоў савецкай улады і канкрэтна вызначыў палажэнні аб злачынствах і пакараннях, яшыя з гэтага часу павшны былі аднолькава ужывацца у правапрымяняльнай практыцы РСФСР незалежна ад рэгіёнаў. Тым самым змяняўся прастор для свавольства карных і судовых органаў у галіне крымшальнага права. Хоць варта адзначыць, што заканадаўства ў той час груба парушалася з боку дзяржавы, пашыранымі былі пазасудовыя расправы. КК РСФСР 1922 г. распрацоўваўся даволі паспешна, таму меў шмат недахопаў, у тым ліку і канцэптуальных. Так, у кодэксе былі штучна сумешчаны дзве супрацьлеглыя тэорыі аб асновах крымшальнай адказнасці Менавіта таму нават за свой непрацяглы час дзеяння ў яго былі унесены шматлікія змяненні і дапаўненні, у тым ліку датычна Асаблівай часткі [2, с. 71]. Кодэкс радыкальна змяніў дарэвалюцыйныя прававыя канцэпцыі, у тым ліку ў яго былі уведзены прынцып аналогіі крымшальнага закона, штывітут сацыяльнай небяспечнасці асобы, прысутшчала класавая прырода злачынства і пакарання, а таксама магчымасць прыцягнення да крымінальнай адказнасці без вшы.

Даволі хутка ў савецкіх рэспубліках, якія ў гэты час атрымлівалі ваюць пэўную магчымасць самастойнай, хоць і ў межах агульнасаюзнага заканадаўства, распрацоўкі крымінальных кодэксаў, прымаюцца уласныя КК. У 1928 г. распрацоўваецца і прымаецца новы КК БССР, яш, на наш погляд, быў найбольш дасканалым з уміх папярэдніх саюзных крымінальна-прававых актаў і прымаўся апошнім з кодэксаў штых савецкіх рэспублік, улічваючы іх памылкі. Тым не менш кодэкс характарызаваўся класавасцю і шэалагізаванасцю. У палітычных мэтах адбылося канчатковае адмаўлення ад тэрмінаў «віна» і «пакаранне», а дактрына крымінальнай адказнасці была пабудавана на палажэннях аб сацыяльнай ахове як функцыі рэпрэсіі. Такім чынам была лшвцавана канцэптуальная супярэчнасць папярэдне дзейшчаўшага КК 1922 г., але адбылася перавага ідэалогіі над правам. Адзначым, што ў перыяд дзеяння КК БССР 1928 г. у Беларусі адбыліся самыя масавыя рэпрэсіі за увесь савецкі час і не апошнюю ролю ў гэтым адыграў названы акт, яш дазваляў караць асобу, якая нават не здзейшчала злачынства, а таксама яе родных і знаёмых.

Увогуле эвалюцыя крымшальнага права ў 1920-я гг. з'явілася сапраўдным сацыяльным і навуковым эксперыmentам, яш аказаў-

ся няудалым і быу адвергнуты у пазнейшы час. Тым не менш крымшальнае права гэтага перыяду мела і некаторыя станоучыя дасягненні: узбагаццла крымінальна-прававы і заканадаучы досвед і садзейнічала стварэнню прававых інстытутаў, яты паспяхова дзейшчаюць і у наш час.

Літаратура

1. Круталевіч, В. А. Історыя дзяржавы і права Беларус (1917-1945 гг.) / В. А. Круталевіч, І. А. Юхо. - Мінск, 1998. - 238 с.
2. Ширяев, В. Эволюция советского уголовного законодательства / В. Ширяев // Право и жизнь. - М., 1926. - № 1. - Кн. 2-3.

НАЦИОНАЛЬНЫЕ СУДЫ В ИСТОРИИ БЕЛОРУССКОГО СУДОУСТРОЙСТВА

В. Н. Бибило

*Белорусский государственный
университет*

На различных этапах белорусской государственности суд путем осуществления правосудия выполнял правоохранительную функцию государства. В первые годы советской власти воздействие российского законодательства на белорусскую правоприменительную практику было особенно существенным. Многие нормативные правовые акты РСФСР распространяли свое действие на территорию Беларуси. В первой белорусской Конституции, принятой в феврале 1919 г. I Всебелорусским съездом Советов, закреплялось равноправие граждан независимо от их расовой и национальной принадлежности (ст. 15). В последующем в Декларации о провозглашении независимой Советской Социалистической Республики Белоруссии (ССРБ) от 31 июля 1920 г., обнародованной после освобождения территории от польской оккупации, установилось равноправие белорусского, русского, польского и еврейского языков, что было закреплено в ст. 21 Конституции БССР 1927 г.

15 июля 1924 г. ЦИК БССР принял постановление «О практических мероприятиях по проведению национальной политики», в